

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 32.

V Ljubljani, 9. velikega srpana 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Œrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Zaveza avstr. jugosl. učiteljskih društev.

Program XIX. glavne skupščine

„Zaveze avstr. jugosl. učiteljskih društev“

dne 24., 25. in 26. avgusta 1907. leta v Radovljici.

I. V soboto, dne 24. avgusta.

1. Ob 10. uri popoldne ob prihodu vlaka iz Ljubljane sprejem na kolodvoru v Radovljici. Došle skupščinarje pozdravita mestni župan radovljiški in predsednik „Radovljiškega učiteljskega društva“.
2. Takoj po sprejemu sestanek v hotelu „Kunstelj“, kjer zvedo za prenočišča oni, ki so se zglasili zanja.
3. Ob 2. uri seja upravnega odbora v šolskem poslopiju.

Dnevni red:

- a) Poročilo o delovanju vodstva „Zaveze“;
- b) določitev poročil za delegacijo;
- c) predlogi in nasveti.

4. Ob 3. uri zborovanje delegacije v šolskem poslopiju v risarski dvorani.

Dnevni red:

- a) Predsednik otvori zborovanje;
- b) legitimiranje delegatov in delegatkinj;
- c) tajnikovo poročilo o delovanju „Zavez“ in „Zavezinih“ društev;
- d) poročilo računskih pregledovalcev za leto 1906. (§ 15. posl. reda);
- e) blagajniško poročilo;
- f) volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. posl. reda);
- g) določitev letnih doneskov „Zavezinih“ članov (§ 7., lit. a, „Zav.“ pravil);
- h) določitev vzporeda za glavno zborovanje (§ 24. „Zav.“ pravil);
- i) določitev časa prihodnji XX. glavni skupščini „Zaveze“ (§ 22. „Zav.“ pravil);
- j) volitev vodstva in upravnega odbora „Zaveze“ (§§ 11. in 12. „Zav.“ pravil);
- k) predlogi in nasveti.

5. Ob 8. uri zvečer zabavni večer v hotelu „Kunstelj“.
(Vabilo in vzpored zabavnega večera se natisne posebej.)

II. V nedeljo, dne 25. avgusta.

1. Ob 9. uri predpoldne

glavno zborovanje

v šolskem poslopiju v risarski sobi po vzporedu, ki ga določi delegacija.

2. Ob 1. uri popoldne banket. (Kuvert brez pijače tri krone.)
3. Po banketu izlet na vozovih na Bled.

III. V ponedeljek, dne 26. avgusta.

Ob 5:27. uri zjutraj se odpeljejo z blejskega kolodvora oni, ki napravijo izlet v Gorico in Trst; ob 8:48. uri predpoldne po oni, ki izlete na Koroško in si ogledajo Celovec, Vrbsko jezero, Beljak, Trbiž.

Za letošnjo glavno skupščino so zglase ne sledeče razprave:

1. Slovensko združništvo in sodelovanje učiteljstva pri njem. O tej točki poroča gosp. Vlado Pušenjak, potovalni učitelj, ki ga je določila v to slav. „Zadružna Zveza“ v Celju.
2. Neizmernost prostora in časa. Poročevalec gosp. Henrik Schreiner, c. kr. učit. ravnatelj v Mariboru.
3. Roditeljski večeri. Poročevalec gosp. Jakob Dimnik, nadučitelj v Ljubljani.
4. Naše šolstvo. Poročevalec gosp. Janko Likar, učitelj v Ljubljani.
5. Poročilo o posvetovanju delegatov glede snovanja avstr. slovanske učiteljske zveze. Poroča gosp. Drag. Pribil, c. kr. okr. šolski nadzornik na otoku Krku.
6. Na delo med ljudstvo! Govori gosp. Anton Pesek, učitelj v Narapljah pri Ptujski gori.

Stavki:

1. Vsakega učitelja in vsake učiteljice stanovska in narodna dolžnost je, da deluje po svojih močeh in zmožnostih tudi izven šole v prosep in obrambo šolstva in učiteljstva ter za prosveto naroda.

2. Predpogoj izvenšolskemu delu je možat in neomadeževan značaj ter vestno izpolnjevanje stanovskih dolžnosti v šoli.

3. Suprema lex (najvišje načelo) nam bodi brez ozira na stranke in osebe edino le procvit šolstva in napredek prosvete naroda.

4. Delo izven šole je:

- a) prosvetno (izobraževalno in delo za gospodarski napredek naroda) in
- b) politiško.

5. Prosvedno delo je glavno in neobhodno potrebno ter podlaga in predpogoj političnemu delu; samo slednje brez prvega ni uspešno ter dostikrat celo kvarljivo narodu in tudi — politiku.

6. Največjo važnost polagaj in posebno pozornost obračaj učiteljstvo pri izvenšolskem delu na to, da se mladina nadalje izobrazuje in vnema za gospodarski napredek.

7. V ta namen naj se po potrebi osnujejo posebna društva za mladino, oziroma naj se pri obstoječih narodnih društvi (izobraževalnih, gospodarskih i. dr.) ustanove posebni odseki (pododbori) za mladino.

8. Naše izvenšolsko delovanje naj se vrši po enotnih načelih in sistematiškem programu ter trdni organizaciji.

9. V ta namen naj vsako učiteljsko društvo izvoli agilen odsek za izvenšolsko delovanje učiteljev in učiteljic; vsi taki odseki naj se združijo v okrilju naše „Zaveze“ v močno falango.

10. Namen in delokrog teh odsekov je načrtan v „poljčanskih“ resolucijah (glej „Učit. Tov.“ t. l., št. 19.: „Moška beseda štajerskega učiteljstva“, in v št. 25. istega lista: „Med ljudstvo!“).

11. Pri letošnji glavni skupščini „Zaveze“ v Radovljici se naj izvoli osrednji akcijski odbor, ki naj poskrbi, da bodo vsa slovenska in istrsko-hrvaška učiteljska društva ustanovila odseke za izvenšolsko delovanje in da bodo ti odseki vršili svojo nalogo.

12. Naša deviza bodi: Le v vztrajnem in uspešnem delu je spas in napredek naš in našega naroda!

Cenjeno učiteljstvo prosimo, da se sprejema v Radovljici udeleži v najobilnejšem številu. Udeležje naj se ga tudi tisti, ki pridejo že poprej v Radovljico.

Vodstvo „Zaveze“.

Tajnik:
Drag. Česnik.

Predsednik:
L. Jelenc.

Na delo med ljudstvo!

(Pojasnilo in poziv.)

Ostudni napadi od strani naših nasprotnikov v volilni dobi so razburjali učiteljstvo tako, da je opetovano bilo prisiljeno, postaviti se v bran za čast svojo in za čast sedaj veljavnega šolskega zakona.

Dne 2. maja t. l. sem govoril na učiteljskem izletu v Poljčanah „v obrambo in prospeh šole in učiteljstva.“ Mojim izvajanjem so vsi zbrani burno pritrjevali ter soglasno sprejeli predlagane resolucije. Gosp. A. Gradišnik si je oskrbel prepis resolucij ter jih je objavil v „Slov. Narodu“ in „Učit. Tovarišu“.

Hospitacija v Švici.

Leta 1904. je priredila c. kr. kmetijska družba poučen izlet v Švico. Med izletniki smo bili dva duhovnika, en zdravnik in trije učitelji. Duhovnika sta bila vedno v naši družbi, medtem ko nas je zdravnik kmalu zapustil, videč, da smo telesno zdravi.

Vtiski, ki sem jih dobil na tem potovanju, so neizbrisni. Nikoli se nisem še tako srečnega čutil; prijetna družba, novi lepi kraji, krasno vreme, prijaznost Švicarjev, popolno telesno zdravje, nenavaden duševni mir, brez prtljage in za silo denarja — to vse je pomagalo pregnati domače „kranjske“ skrbi.

Prvo noč smo ostali v Vedensvilu ob prekrasnem ciriškem jezeru. Ko smo drugo jutro hodili po tem lepem kraju, me privabi poseben šum do šole. Odmor imajo. Vsi otroci so zunaj pred šolo: letajo, skačejo, vpijejo, kakor kdo more; a učitelj stoji ob šolskih vratih in jih mirno opazuje.

V Chamu sva si ogledala s tovarišem šolo. Učitelja nisva mogla nobenega dobiti, tudi s šolskim slugo ni bilo ničesar začeti, zakaj njegova zavest je bila zaradi prevelike ali pa prehitre vlage popolnoma uničena; šele njegova žena nama je odprla nekaj sob tamošnje „Primar in Sekundar“ šole. No, posebno

Predlagal sem takrat, da bi učit. društva osnovala posebne odseke za izvenšolsko delovanje učiteljev in učiteljic, katera ideja je našla glasen odmev po Sp. Štajerskem. Dokaz temu so mi pisma tovarišev iz raznih krajev Sp. Štajerske, ki se zanimajo za stvar ter jo hočejo oživotvoriti. — V vsem napredno vrlo učiteljsko društvo za celjski okraj je že sklenilo izvoliti tak odsek.

Izrekam vsem, ki so se zavzemali za to idejo, iskreno zahvalo, posebno pa poročevalcu „Slovenjebistriškega učit. društva“ in gosp. A. Gradišniku, ki sta s članki v „Slov. Narodu“ in „Učit. Tovarišu“, kakor tudi s propagiranjem ideje v omenjenih učiteljskih društvi veliko pripomogla, da se je tudi širša učiteljska javnost pričela resno zanimati za ustanovitev odsekov za izvenšolsko delovanje učiteljev in učiteljic.

V 25. številu „Učit. Tov.“ piše g. A. Gradišnik: „Gotovo ne bodo tovariška društva zamudila zadeve preudariti ter bodo v kratkem sledila „Celjskemu učit. društvu“, ki je že v tem oziru storilo prve korake. Jako bi zadevo pospeševal shod tovarišev, ki bi jim društva poverila, da se v tem oziru med seboj posvetujejo. Za tako posvetovanje naj bi se izbral kraj ob železnici.“

Mnogo tovarišev se je obrnilo do mene, naj bi določil kraj in čas temu sestanku jaz, nekateri so pa nasvetovali, da bi se naj ta zadeva postavila na dnevni red pri letošnji glavni skupščini „Zaveze“ v Radovljici. Ker bi bilo to res umestno, sem se obrnil na vodstvo „Zaveze“, ki je v seji dne 17. pret. m. soglasno sklenilo, postaviti zadevo na dnevni red skupščine. „Ker je času primerno in jako aktualno“, kot mi poroča g. Jelenc, „se je izrekla želja, da Vas naprosim, da prav zanesljivo prevzamete predavanje“ itd.

Priglasil sem torej predavanje: „Na delo med ljudstvo!“ in prosim one gg. tovariše, ki so se obrnili pismenim potom do mene zaradi zgoraj omenjenega sestanka, da naj blagovoliijo priti k skupščini „Zaveze“, ker se bo tam razpravljalo in sklepalo o tej zadevi. Nameravanega sestanka s amo za Spodnje Štajersko torej ne bo.

Želim in prosim, da bi „poljčanske“ resolucije (ki so objavljene v 19. in 25. številu „Učit. Tov.“ t. l.) blagovoliili cenjeni tovariši in tovarišice, ki se zanimajo za to zadevo, s kritič-

zadovoljna nisva odšla, zakaj sobe, v njih klopi, spredaj tabla in drugo, to vidiva tudi lahko na Kranjskem.

Ko smo se peljali proti Zürichu, je izstopilo na neki postaji okrog 60 izletnikov šolarjev z učiteljem in učiteljico. Deklice so šle naprej, dečki z botaničnimi škatlami za njimi. Z nami so se vozili šolarji „Sekundar“ šole. Rad bi videl njih naloge, zvezke, a vse to puščajo v šoli. Nekateri so se vozili po več postaj, a plačujejo jako nezatno svoto za vse leto. Poznalo se je pa tem mladim Švicarjem, da se ne skrivajo za vrata in ogle, ako vidijo kakega tujca, kakor pri nas, temveč z vso ljubeznivostjo in resnobo odgovarjajo na vsako vprašanje.

V Zürichu sem si ogledal „Pestalozzianum“. Tu je razstava učil. Poslopje je zunaj tako žalostno, da bi se človek v najbolj veselem trenutku zjokal nad njim, a znotraj pa dobi učitelj, česar potrebuje. Obisk je bil živahen. Spremljal naju je neki umirovljen učitelj, ki je nekak voditelj zavoda — sarže se ne spominjam a mož ni vedel niti o šolstvu niti o učiteljstvu ničesar. Pustil sem, da sta s tovarišem Luznarjem sama hodila, jaz pa sam zase. No, zato sem bil pa dovoljno oškodovan, ker sem dobil v oddelku ročnih del ljubko kolegino iz okolice, ki mi je radovoljno pojasnjevala in odgovarjala glede šolstva v Švici:

ni m očesom premotriti — posebno II. del (25. št. „Uč. T.“), ker več oči več vidi, da tako zadevo temeljito vsestransko premotrimo, da pridemo pri zborovanju v Radovljici do takih pozitivnih rezultatov, ki ne bodo mrtvorjeno dete, temveč ki bodo imeli dovolj življenjske sile v sebi, da bodo v resnici služili v obrambo in prospeh šole, učiteljstva in naroda.

Ker vem, da „poljčanske“ resolucije gotovo niso popolne, sem in bom hvaležen vsakomur za vsak resen in stvaren popravek ali pomislek, a zoper dva pomisleka, ki mi ju je izrazil neki tovariš, se pa že v naprej odločno zavarujem.

Dejal je: 1. da so taki odseki nepotrebni, ker imamo v to društvene odbore in bi snovanje takih odsekov le cepilo naše moči in 2. pa je baje način delovanja nasvetovanih odsekov neizvedljiv, ker je preradikalnen, n. pr. kdo bo trpel, da se ima o njem v razvidnosti, če ima naše učiteljske liste naročene ali ne.

Sicer ne dvomim, da ima dotični tovariš dobre namene in sem mu le hvaležen, da me je opozoril na te eventualne ugovore. Na prvi mah se skoraj vidi, da je tako, a v resnici ni tako.

Delokrog odborov učit. društev je splošen, medtem ko je delokrog nasvetovanih odsekov specifično določen samo za izvenšolsko delovanje učiteljev, t. j. nekaka razdelitev dela. Če izvolimo take odseke, ne postanejo zaradi tega odbori društev nepotrebni in brezpomembni, temveč preostaja še dosti dela za nje, in upam, da bodo nasvetovani odseki zbudili učit. društva k novemu in intenzivnejšemu delovanju. Če bo zavel v naše vrste svež duh ali da naravnost povem, duh „mladih“, bodo tudi društveni odbori imeli dovolj dela in zaradi tega tudi svoj upravičen pomen. Bojazen, da bi potem društveni odbori postali brezpomembni, je nepotrebna. Tudi naše moči se ne bodo cepile, ampak baš obratno; če se bo delokrog povečal in se bo pričelo intenzivnejše delovanje, bo marsikateri tovariš, marsikatera tovarišica, ki sta doslej brezdelno stala ob strani, stopila v naše vrste, in tako se bodo naše vrste množile in naše moči jačile. Sicer pa bodo nasvetovani odseki podrejeni učiteljskim društvom, del naše sedanje organizacije. (Glej točko 9. v članku „Med ljudstvo“, „Učit. Tov.“ št. 25. z dne 21. rožnika t. l.!) Ko bi pričel akcijo za ustanovitev samostojne organizacije, n. pr.

Tam učiteljstvo ne prosi za izpraznjena mesta s pritiskanjem kljuk, ne, tam pridejo šolski „duhovi“ hospitirat dotičnega prosilca in ako jim je všeč, ga sprejmo. Ta moja znanka je učiteljevala tretje leto, ima prosto stanovanje, vrt in 2400 frankov letne plače. Kanton plača eno tretjino, drugo občina.

To mi je zbudilo željo do hospitacije v Švici, a kje bi bilo mogoče, ko smo imeli za vsak dan določen vzpored. Posrečilo se mi je to v Gossau. To je obrten kraj s 6000 prebivalci in šestimi večrazrednicami. Prebivalci so katoliki in protestantje. Pri dopoldanskem izletu me opozori g. župnik, da je zjutraj bila šolska mladina v cerkvi, kjer je učitelj z otroki glasno „naprej“ molil, in seveda je župnik pristavil, da bi bilo tudi pri nas lahko tako.

Ko sem dobil dovoljenje od našega četovodje, priljubljenega g. Rohrmana, sem se napotil že predpoldne v šolo. Vodja šole stanuje v drugem nadstropju in ima pet sob. Na prošnjo, ako morem hospitirati, mi najprijazneje odgovori, da si bo štel to še v posebno čast. Po primernem protipoklonu sem se vrnil k družbi.

Popoldne pred začetkom pouka sem bil že v šoli. Iz razgovora naj omenim, da vzamejo v prvem razredu samo malo in veliko pisano abecedo; počitnice pa imajo v krajih, kjer pri-

stranko „mladih“ ali kaj sličnega, bi se mi lahko očitalo, da hočem našo dosedanjo organizacijo oslabiti in naše moči cepiti na škodo našo in v veselje nasprotnikov; a kaj takega mi niti na misel ne prihaja.

Da pa je treba intenzivnejšega dela, ne more utajiti noben tovariš, ki ima količkaj stanovske zavesti. Če prebiraš poročila o društvenih zborovanjih, dobiš skoro v vsakem drugem tožbo o slabi udeležbi, sploh o brezbriznosti društvnikov. Če se mora to reči o društvnikih, če se to godi na zeleni veji, kaj še le na suhi veji, kaj naj rečemo potem o onih tovariših in tovarišicah, ki niti udje naših učit. društev niso! To niso zdrave razmere! So sicer razni vzroki, med drugimi gotovo tudi to, da naša društva ne nudijo dovolj društvnikom. Vzemimo le en primer. Novopečen tovariš, ki je ponosen na svoje maturitetno izpričevalo, nastopi svojo službo poln idealov, poln lepih načrtov, kako bo deloval za svoj narod. Blagor mu, če pride k takim ljudem, ki v življenja vrvenju še niso izgubili vseh idealov, ki so še vneti za narodno delo! Mlada kri hoče dela, in če ne najde primerne, pa se poprime neprimerne. Če ne dobi dela v bralnem (pevskem, tamburaškem i. dr.) društvu, pa hajd sem isti kvartet: pipa, kozarec, ljubica, kolo — in nastajajo brezbrizneži za stanovsko in narodno delo.

Vsa učiteljska društva so se lani bavila s predmetom o izvenšolskem delovanju učiteljstva, in v vseh se je poudarjala potreba in velika važnost, da deluje učiteljstvo tudi izven šole. Tovariši, stopimo letos korak naprej ter **organizujmo to svojo izvenšolsko delo, katerega potrebo in važnost smo spoznali.** Ustanovitev odsekov za izvenšolsko delo je logičen, konsekventen korak k popolnjenju naše stanovske organizacije.

Način delovanja odsekov, kot sem ga nasvetoval (Glej 25. šte. „Učit. Tov.“ t. l.) tudi ni neizvedljiv. To ni nikakšna sramota, če se ima o posamezniku v razvidnosti, če je naročen na naše liste ali ne. Tovariši, naši listi so naše orožje, in kakršno orožje, takšen uspeh naših stremeljenj, naših zahtev, naših naporov in bojov! Boj v življenju se čim dalje bolj poostuje, treba je vedno boljšega in spretnejšega orožja ali sredstva. Vse stremi za napredkom, za boljšo bodočnostjo, in mi učitelji tudi. Pri tem imamo pa še sladko zavest in trdno oporo, da je naš boj obenem boj za **narodovo prosveto**,

delujejo samo seno — njive ne vidiš — spomladi 14, o prvi košnji 14, o drugi 8 dni in jeseni pa pet tednov.

Pred 1. razredom je stala „usmiljenka“ učiteljica, rad bi bil stopil v njen razred, a imel sem povabilo za 4. razred.

Ob eni vstopiva v svetlo prostorno sobo s tremi 2·8 m visokimi in 2·6 m širokimi okni. Vhod za 20 klopni v dveh vrstah in okolo s prav zadostnim prostorom. Otroci nemo vstanejo, sedejo, pouk se prične:

Obravnava berila: Invalid und Bucher. Vsebina: V praturu igra na gosli invalid. Malokdo se ozre nanj. Mimo pride Bucher. Igra tako lepo, da se ljudstvo zgrinja okolo njiju in invalid dobi mnogo. Učitelj je začel tako: „Ta gospod je učitelj. Bodite pridni, da bo vedel o vas kaj lepega povedati. Doma je s Kranjskega. To je v Avstriji. Zakaj se imenuje Avstrijsko-Ogrsko? Glavno mesto? Reka? Ime cesarja? Pokaži glavno mesto Avstrije! Ogrske! Kje je Kranjsko?“ Ker učence tega ni vedel, ga je opozoril, da je blizu Trsta, a pokazal mu ni.

Druga obravnava: Unglück in Goldau. Vsebina: V septembru 1903 je podsula gora to vas in druge z nad 100 hišami in nad 200 gospodarskimi poslopji. Mrtvih je bilo nad 400 ljudi, drugi so se rešili, ali pa so bili rešeni iz podsipa. Sestavek

da je naše stremljenje po napredku narodu v prid, da more le učitelj brez duha morečih skrbti za vsakdanji kruh posvetiti vse svoje moči vzgoji in pouku mladine in v blagor naroda.

Tovariši, nobenega polovičarstva: ali da — ali ne! Ker je naš boj potreben in naše stremljenje upravičeno ter celo važen faktor za narodovo bodočnost, zato je tudi naše orožje ne le potrebno, temveč se more izpopolnjevati in razširjati. Poglejmo k socialnim demokratom, klerikalcem i. dr. Delavci, ki imajo primeroma malo mezdo, si vzdržujejo ne le tednikov in mesečnikov, temveč celo dnevnike, in mi učitelji, ki smo vendar izobraženi, puščamo naše liste hirati, da nas morajo upravniki z bridkimi besedami vedno in vedno opominjati na to, kar je naša sveta stanovska in narodna dolžnost. Malenkostno smešno bi tedaj bilo, če bi se kdo čutil užaljenega, ker bi odsek imel črno na belem, kdo v okraju je naročen na naše liste in kdo ne! To pa je potrebno, da moremo agitirati za svoje liste in sploh, da vemo, pri čem smo v okraju. Treba je pridobiti slehrnega tovariša, slehrno tovarišico, da bo delaven član naše organizacije, da bo plačujoč naročnik naših listov, **potem** šele bo naša moč toliko, da sibomo priborili potrebni ugled in potrebno socialno stališče, ki nam gre po božji in človeški pravici.

Kdor pa ni z nami, je proti nam, in takih tovarišev (tovarišic) nas varuj Bog, sovražnikov se bomo pa že sami branili.

Če hočemo z uspehom izven šole delovati za narod, moramo tudi svoje moči jačiti, in torej naj prevzamejo nasvetovani odseki za izvenšolsko delovanje **tudi** propagando za našeliste in naša učit. društva.

Odseki za izvenšolsko delovanje učiteljev so potrebni, in način njih delovanja, kakor sem ga nasvetoval, je izvedljiv.

V natančnejšo razpravo se danes ne bom spuščal, temveč se to zgodi v Radovljici, pač pa še enkrat pozivljam vse cenjene tovariše in tovarišice k sotrudištvu, da z združenimi močmi ustvarimo nekaj, kar — kakor sem že omenil — ne bo mrtvorjeno dete, temveč bo imelo toliko življenjske moči v sebi, da bo res v obrambo in prospah šole, učiteljstva in naroda.

opisuje skromno življenje prebivalcev: Sestri najbogatejšega kmeta, najlepše rasti, sta imeli le eno praznično obleko. V cerkev nista mogli skupaj hoditi.

Dva kmeta sta se prepirala zaradi kosa pašnika. Ker je bil eden z delom zadržan, je šel drugi sam pred sodišče. Sedmorici je povedal razloge obeh. Vrnivši se, je šel najprvo k sosedu in mu naznanil veselo novico, da je sedmorica pripoznala njemu kos zemlje.

V uvodu je izpraševal, kako se pride v ta kraj, katero železnico in kateri vlak bi lahko uporabil. Koliko bi veljala vožnja. Kako in kdaj bi prišel po cesti.

Otroci so brali po vrsti, kakor so sedeli. Vsak je prebral stavek, sedel, sosed je nadaljeval. — Nekdo potrka. Učitelj gre, Otroci bero nepretrogoma. Učitelj se vrne. Otroci sede mirno in čitanje po vrsti se nadaljuje.

Višji oddelek je medtem izdeloval nalogo, ki pa mi je ni pokazal. Med poukom so nosili otroci papirčke v koš na odru, kar me je jako motilo, a otroke pa ne. Še nenavadnejše je bilo:

Deček v moji bližini je razlil tinto. Niti učitelj niti učenci se niso za to zmenili. Deček vstane, gre k tabli po gobo in skledo. V pomoč pristopi součenec: lepo obrišeta, neseta skledo in gobo iz sobe, vrneta se s čisto vodo, postavita na določen

In še eno besedo cenj. tovarišicam! Mnogokrat se je že poudarjalo od tovarišev in tovarišic, da mora tudi učiteljica, če hoče, da je smatramo ravnopravno, sodelovati v naši organizaciji in pri prosvetnem delu učiteljev. Tovarišice, ustvariti hočemo v okrilju naše „Zaveze“ podorganizacijo za izvenšolsko delovanje učiteljev in učiteljic; premotrite tudi ve to zadevo, kako se naj uredi, da bo prikladno specialnemu izvenšolskemu poprišču učiteljic, ki je vendar kolikor toliko različno od onega učiteljev. Kaj bi bilo bolj primerno, da bi se ustanovil pri učiteljskih društvih le odsek za izvenšolsko delovanje učiteljev in učiteljic, ali pa dva: eden za učitelje in eden za učiteljice? In še več drugih zadev je, ki se tičejo specialno učiteljic. Tovarišice, pridite s svojimi zahtevami, razodenite svoje misli, kaj in kako naj deluje učiteljica izven šole! Z odprtimi rokami vas sprejmemo v skupno organizacijo in vas ne bomo smatrali samo kot enakopravne, temveč vas bomo cenili in spoštovali kot sobojevnice za boljšo bodočnost našega stanu in našega naroda. — Jako umestno bi bilo, ko bi cenj. tovarišice, pred vsem pa društvo slovenskih učiteljic, stopile v dogovor s „Splošnim slov. ženskim društvom“, ki hoče po vsem Slovenskem razviti živahno delo za probujo in omiko slov. ženstva.

„Splošno slov. žensko društvo v Ljubljani“ se lepo razvija, ker ima krasno, častno nalogo in ker ima vnete deloljubne članice. To društvo bi gotovo šlo učiteljicam pri njih izvenšolskem delovanju radovoljno na roko; s tem bi dobile učiteljice krepko oporo in pomoč, a tudi omenjeno društvo bi mnogo pridobilo. Opozarjam tudi „Splošno slov. žensko društvo“ na idejo odsekov za izvenšolsko delovanje učiteljev in učiteljic, ker se nudi temu društvu tako prilika, da razširi svoje delovanje potom učiteljic v vsak slovenski kraj, v slehrno slovensko vas. Ali bi ne poslalo tudi „Splošno slov. žensko društvo“ kako zastopnico k „Zavezinemu“ zborovanju, da zvmemo tako mnenje tega društva v tej zadevi?

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud nam nebo blagoslovi!

Na snidenje v Radovljici!

A. P.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

prostor, sedeta v klop in vsa nesreča je odvrnjena. Pouk se medtem ni čisto nič pretrgal in vsa šola je ostala mirna, kakor bi se ne bilo ničesar pripetilo.

Tu sem bil od 1— $\frac{1}{2}$ 3, do četrtturnega odmora, med katerim se otroci poljubno zletajo po prostornem dvorišču. Žal, da nisem utegnil iti mednje, ker mi je tovariš razkazoval zvezke. Pokazal mi je samo nekaj, ker ni bilo časa na preostajanje. Vsi zvezki so bili oviti. V spisovnicah je bila prva naloga: Otvoritev petega razreda . . . V risankah so imeli pritrjen drevesni list, zraven pa risbo, da je vsak lahko primerjal, koliko zna dotičnik.

Po odmoru sem šel v 5. razred. Vadili so se delitev navadnih in desetinskih drobcev. Prejšnji tovariš me je vedno pogledoval, kako se držim, ta se pa ni čisto nič oziral na mojo prisotnost in je poučeval z najresnejšim obrazom, tako da sem menil, da mu je neljuba moja prisotnost. A v privatnem občevanju in pri petju sem spoznal, da je to resničen učitelj, ki pozna svoj delokrog in ki ljubi svoje učence, medtem, ko je prvi nastopal le za — efekt.

V 4. razredu so peli. Navdušen sem bil od ubranega petja. Naprosil sem tovariša, naj zapoje kako narodno pesem. Zapeli so v švicarskem narečju: Ich bin ein Schweizerknebe

Kultura in klerikalci.

+ Ni dolgo temu, kar se je vršil v Ljubljani občni zbor „Glasbene Matice“. — Kaj pomeni „Glasbena Matica“ za Slovence, je vsakomur znano. Ona je kulturni zavod prve vrste, ki vzdržuje glasbeno šolo in goji najčistejšo glasbeno umetnost. Koncerti „Glasbene Matice“ so umetniške prireditve, ki bi delale čast vsakemu narodu. „Glasbena Matica“ zalaga in izdaja slovenske muzikalije, njen pevski zbor je ponesel čast slovenske pesmi preko mej naše domovine ter ji je z zmagovitim nastopom hipoma priboril ugled in veljavo pred tujim, Slovincem sicer neprijaznim svetom. „Glasbena Matica“ goji posvetno in nabožno glasbo z enako ljubeznijo, ker stremi zgolj za umetniškimi smotri.

Kdor išče politike in strankarstva v takem delovanju tega našega kulturnega zavoda, išče dlake v jajcu. Ta je neskončno zloben in od političke strasti tako zaslepljen, da je izgubil vsak smisel za naša kulturna prizadevanja.

Da imamo Slovenci — žal — tudi take ljudi, se je pokazalo takoj po letošnjem občnem zboru „Glasbene Matice“.

Zborovalci so izvolili tudi nov odbor. Poklicali so vanj može, ki so prepričani o njih, da bodo po svojih najboljših močeh delovali za procvit in napredek tega kulturnega zavoda. Toda zborovalci, ki so ravnali po svojem najboljšem prepričanju, so zakrivali velik greh, ker niso več poverili odborništva nekemu Ravniharju, zagrizenemu pristašu S. L. S., ki je v navadnem življenju e. kr. poštar v Ljubljani.

Če se ne motimo, smo imeli mi že prijetno zabavo, da smo se morali z ravnatem Ravniharjem baviti v svojem listu. Ob zadnjem katoliškem shodu v Ljubljani je namreč ta politički poštar zajahal pedagoškega konjička in reševal tamkaj — šolsko vprašanje.

Toda mož s svojim politikovanjem nima sreče. Mi smo mu takrat povedali, da je za nevesčaka molčanje najboljši del modrosti, pri „Glasbeni Matici“ pa so rekli udeleženci občnega zbora, da klerikalno-politiško prepričanje še ni dokaz uspo-

und hab' die Heimat lieb, wo Gott in hohe Firnen den Freiheitsbrief uns schrieb. Der Berge wunderbare Pracht, die zieht mich an mit Zaubermacht. Ich bin ein Schweizerknabe und hab' die Heimat lieb. Hali . . . halio!

Vtisk te pesmice mi še danes dušo prijetno razburja, še danes vidim te ponosne švicarske šolarje v duhu pred sabo, vidim resnega tovariša, ki se mu je pri petju ves nastop izpremenil, učitelju in učencem je žarelo lice. Zapeli so še nekaj drugih pesmi, a se nobene več ne spominjam. Za spomin mi je dal pesmarico „Helvetia“ ki ima med najboljšimi skladbami četrtno narodnih napevov.

Po pouku so odšli otroci brez molitve, brez pozdrava, vsak mi je segel le v roko. Drugokrat segajo v roko učitelju. Ravnotako ga pozdravljajo na cesti, menda zato, ker dečki hodijo večinoma gologlavi. Obiskal sem še enkrat prvega učitelja-voditelja.

Vprašal sem, kako je z molitvijo v cerkvi. Pokazal mi je majhen zvezek, v katerem je imel napisanih nekaj molitvic. V cerkvi moli ali pa poje z učenci, zato ima določeno plačo in je za službo tudi — prosil.

Ko sem se vpisal v knjigo, da sem pri njem hospitiral, sem se mu zahvalil za prijaznost in odšel.

Ostal sem sam v tujem kraju. Učitelji so bili menda vsi zadržani. Začelo je deževati, in zavil sem jo na kolodvor, da počakam vlak, ki me je popeljal do domače družbe.

Janko Toman.

sobljenosti za odbornika „Glasbene Matice“. Tako je univerzalni ta pedagoško-muzikalni poštar z naglico prejadral pedagoško in glasbeno polje ter dobil mirno zavetje za svojo uradno pisalno mizo, kjer naj počiva v miru božjem!

To je popolnoma naravno, in vsak razsoden človek mora reči, da je prav tako, kakor se je zgodilo.

A drugače sodijo klerikalci in njih glasilo — „Slovenec“.

Ker je odletel Ravnihar iz odbora „Glasbene Matice“, je nastal v „Slovencu“ vihar, češ, v „Glasbeni Matici“ uganjajo umazano liberalno politiko. Zato je treba „Glasbeno Matico“ kratkomalo uničiti!

To se pravi: kulturni pomen tega zavoda mora stopiti v ozadje, in zastava S. L. S. — vsa zakrpana in umazana — mora zaplapolati tudi na hiši „Glasbene Matice“. Ubijmo kulturo, da živi strankarstvo!

Seveda je ta zahteva grda in ostudna. A tudi nova ni. Ponavlja se vedno in povsod v raznih variacijah, kadar se zbudi v klerikalnih hijenski natura, ki hoče uničiti kulturna naša prizadevanja, da bi sebi podaljšala življenje in vrgla Slovence — če mogoče — še za korak globlje v temo in neumnost nazaj.

Vrhutega pa še tisto bahaštvo, ki karakterizuje nadutost in ošabnost klerikalnih žurnalistov: „Od nas nobenega krajevarja več! Mi že poskrbimo, da ne pride od nikoder nobena podpora, nobena pomoč!“

Vsako dete ve, da ni bolj skopih in samopašnih ljudi kakor so klerikalci. Kaj pa darujejo v narodne in kulturne namene? Nič! Potem se pa bijejo po prsih, kakor bi bili bogve kaki mecene in dobrotniki našim kulturnim zavodom. Pa so samo intriganti in razdirači, ki ne iščejo nikjer nič drugega nego svojo strankarsko korist.

To klerikalno početje je nam učiteljem predobro znano. Z brezprimerno predrznostjo naskokujejo klerikalci naše šolstvo in učiteljstvo, ker so smrtni sovražniki kulturni povzdigi našega ljudstva. Mi smo jim že neštetokrat dokazali njihove umazane namene, ključ jih na odgovor in na obrambo časti in poštenja; toda klerikalci molče že pet let in ne vedo ničesar povedati v obrambo svoje časti in svojega poštenja! Tako so se obsodili sami, tako so z molkom priznali, da je res namen njihovemu stremljenju: Ubijmo kulturo, da živi strankarstvo!

Na eni strani je pa to vendarle dobro. Polagoma prihaja čas, ko vsak slepec spozna, kam hiti klerikalizem in kaj so njegove želje. Ko pride tisti čas, tedaj zapoje smrtni zvon svojo pesem. Čim besnejše hiti klerikalizem za svojimi nameni, tem hitreje beži svoji pogubi naproti. In to je edino veselo čuvstvo, ki nas navdaja v sedanjih časih klerikalne besnosti.

Zato pa: Živi naj kultura, da se ubije strankarstvo!

Pa še nekaj označuje klerikalce. V omotici ki se jih polašča v divji gonji proti našim kulturnim napravam, kriče s hripavimi grli: Vera je v nevarnosti! — Uboga taka vera, ki mora služiti klerikalnim namenom! Zato se nam zdi potrebno, da pokličemo klerikalcem v spomin besede, ki jih je zapisal leta 1875. ljubljanski škof dr. Janez Pogačar: „V naših časih se od vseh strani sliši klic: Vera je v nevarnosti! Dobro! Odkod pa prihaja nevarnost? Spominjam se evangelijske politike: „Ko so delavci spali (v našem primeru: politikovali), je prišel sovažnik in je ljuliko prisejal med pšenico.“ — Prej ko kamen na druge vržemo, sami sebe vprašajmo: Nili vera okrog nas zato v nevarnost prišla, ker smo spali ali — kar je ravno isto — nepristojno počeli?“

Učiteljem-turistom. *)

Ker je izražena že od več strani želja, da se povodom letošnjega zborovanja „Zaveze“ v Badovljici napravi tudi večjo turo po naših prekrasnih gorenjskih planinah, podajamo v naslednjem načrt ture, ki nudi vsem prijateljem in prijateljicam planinskega športa vse ono, kar je krasnega in vredno, da se ogleda.

Ponedeljek, 26. avgusta: Odhod z Bleda z osebnim vlakom ob 6:44 zvečer, prihod na Boh. Bistrico ob 7:17. Tu izletniki prenoče.

Torek, 27. avgusta: Odhod iz Boh. Bistrice ob 7. zjutraj. Izlet k Boh. jezeru in k Savici z vozovi. Ob 12. povratek k jezeru, kjer bo skupno kosilo. Ob 5. popoldne odhod v Srednjo vas peš (luro hodá), tu se prenoči.

Sreda, 28. avgusta: Zjutraj ob 5. odhod iz Srednjevasi čez Uskovnico v Konjščico (planina, mleko, maslo, sir), Tošče (planina), Velopolje (planina), Vodnikova koča (slov. pl. društva), slednjič na Kredarico***) Aljaževa koča (slov. pl. društva). — Pot iz Srednje vasi na Kredarico traja 8—10 ur. Na Kredarici prenoče izletniki.

Četrtek, 29. avgusta: Ob 1/2 5. na vrh Triglava (1 uro) in nazaj na Kredarico mimo Dežmanove kočice v Kot ter mimo Peričnika (slap) na Dovje. Pot s Kredarice na Dovje je 7 ur.

Oprema: Kratke hlače, dobro okovani čevlji, ogrtač, okovana palica, nahrbtnik. Priporoča se tudi nekaj perila, srajca, nogavice, da se v vsakem slučaju lahko preobleče. — **Jestvine in pijača:** Kruh, sadje, trdo kuhana jajca, nekoliko mesnine. Opojnih pijač ne priporočajo turistom. Zadostuje stekleničica dobrega konjaka za slučaj slabosti ali onemoglosti.

Kdor je omočen ali ima srčno napako, temu nesvetujem, udeležiti se ture.

Ves obhod bi veljal približno 20 kron.

Za slučajne nezgode je odgovoren vsak zase.

Natančnejša pojasnila daje tovariš Avgust Jenko, učitelj na Bledu, ki prevzame tudi kakor vodnik to turo.

Učiteljem-turistom naš planiski pozdrav!

Krajevni odbor.

Za slovensko šolstvo in drugo.

+ Istrski poslanec dr. Matko Laginja je imel v seji poslanske zbornice dne 18. pret. mes. ob razpravi k budgetnemu provizoriju daljši govor, ki se je v njem zavzel tudi za slovensko šolstvo in za druge zahteve Slovencev.

Poslanec dr. Laginja je dejal:

Naši najbližji rodni bratje, Slovenci, ki zavzemajo Kranjsko, del Koroške, velik del Štajerske ter Goriško in prebivajo tudi v Trstu, čeprav le kot manjšina, vendar kot avtohtono prebivalstvo, stoje dandanašnji kulturno tako, da v vseh teh deželah ni niti ene prave srednje šole s slovenskim učnim jezikom, kaj še vseučilišče, do katerega ima 1 1/2 milijonski narod na vsak način pravico. Po mojem mnenju nikakor ni zdrava ta ideja, ako se trdi, da bi imeli le narodi 40 ali 60 milijonov pravico do višje kulture in do višjih učilišč.

*) Cenjene tovarišice se izleta tudi lahko udeleže.

**) Vse te kočice so opremljene z vsem komfortom: vino, pivo, žganje, juha, čaj, različne k conserve, kruh, slaščice itd.

Če omenjam, da prosijo Slovenci v Trstu, ki so avtohtona manjšina dežele, oziroma tamkajšnje občine, že 20 let za ljudsko šolo v svojem materinem jeziku, in sicer toliko pri občini, kolikor pri vladi, ter te šole doslej še niso dobili po 20 letih ter da morajo vzdrževati, da se kolikortoliko narodnostno ohranijo, privatno šolo, ki jo obiskuje nad 700 otrok, iz svojih ne vedno bogatih sredstev, potem je kulturni položaj tega naroda s stališča vlade po mojem mnenju označen zadostno.

Ne more pa se reči, da bi ljudstvo ne imelo morda nobenega hrepenenja, nobene želje po napredku in kultri.

Ta mali narod, če ga ločite od nas Hrvatov, izkazuje neki unicum v Evropi. Ima n. pr. društvo za izobrazbo ljudstva, „Družbo sv. Mohorja“, ki jo podpira nad 80.000 članov in čigar publikacije se čitajo letno ali boljše rečeno, vsak dan, zakaj ne le višji izobraženci, marveč nižji in pred vsem nižji sloji prebivalstva čitajo te publikacije; to je znano.

Ta narod ima gospodarske organizacije, ki so že lepo napredovale. V jeziku tega ljudstva se uraduje mnogo, skoro izključno na Kranjskem, v velikem delu na Štajerskem in Goriškem. S stališča vlade se torej ne more trditi, da ni treba tega jezika še razvijati z državnimi sredstvi, češ, da bi ne bilo potrebe za to.

Naloga in dolžnost vlade je, vsaj s stališča vzgoje, dobrih, ljudstvu blizu stoječih uradnikov, uvesti jezik tega naroda v šole, v srednje šole in eventualno v visoko šolo.

Sveta dolžnost vlade je — ker drugače ostane sramota — da prisili tržaško občino, ki končno vendar ni velesila, k temu, da napravi Slovincem v Trstu potrebno ljudsko šolo, ali če že to ne gre iz kakršnegakoli vzroka — zakaj mi vemo, da imajo avstrijske vlade tam doli obilo obzir — naj se napravi iz državnih sredstev slovenska šola, in to z večjo pravico, nego da se srednje šole z nemškim jezikom vzdržujejo sredi slovenskega in laškega prebivalstva.

Dotakniti se hočem še razmer justične uprave.

Lahko bi bilo, slovenskemu narodu tudi v tem oziru ustvariti vsaj nekoliko usprejemljivejši položaj.

Višja deželna sodnija v Gradcu ima brezdvoma preveliko število agend. Ako se jih že neče — zopet iz kakršnihkoli vzrokov — deliti, se more po analogiji tega, kar je bilo uvedena po 50 letih nekdanj na Tirolskem, po analogiji Tridenta, urediti vsa reč v Ljubljani tako, da bi tam uradovali slovenski senati višje deželne sodnije v Gradcu za Kranjsko, za del Koroške in za slovenski del Spodnje Štajerske.

Pisarna.

LIII.

Vprašanje: Pri nas je volil občinski odbor moža v krajni šolski svet. Dotičnik je bil že 18krat sodnijsko kaznovan in je bil takrat zaradi tožbe nadučiteljeve v preiskavi zavoljo hudodelstva.

Proti tej volitvi je ugovarjal šolski voditelj na okrajni šolski svet. Zaraditega ni bila potrjena ta volitev. Občinski odbor je bil pozvan, da si izbere drugega člana v krajni šolski svet.

Danes, 28. julija, je bila seja in se je volilo zopet udom prejšnjega moža.

Taisti je obenem ud občinskega odbora in je bil zaradi tožbe nadučiteljeve pred kratkim obsojen zavoljo žaljenja časti na mesec dni zapora. Slednjo kazen ni še prebil in je ugovarjal na okrožno sodišče, ki je potrdilo prvotno sodbo.

Prosim, odgovorite mi, če je mogoče proti temu ugovarjati, ker dotični ni bil kaznovan zaradi hudodelstva. Seveda v tem kraju je ljudstvo jako nasprotno šoli in učiteljstvu. In da učitelju nagajajo nalašč, volijo takega, ki je najhujši rogovilež in vsestransko podel človek.

Če ni mogoče ugovarjati, naj vse učiteljstvo, posebno naša „Zaveza“, dela na to, da bi ne smele priti v okrajni šolski svet take omadeževane osebe. Z. S.

Odgovor: Ako je bil dotičnik zaradi hudodelstva kaznovan, je izgubil iz tega vzroka občinsko aktivno in pasivno volilno pravico, torej ne more biti občinski odbornik. In ako ne sme biti to, ne sme biti tudi član krajnega šolskega sveta. V nasprotnem slučaju pa Vam ne moremo svetovati, t. j. v tem slučaju, ako je bil dotičnik le zaradi prestopkov in pregreškov obsojen. — Obrnite se v tej zadevi na deželni šolski svet in nam poročajte o svojem uspehu. „Zaveza“ lahko protestuje proti takemu postopanju, a če ni zakonitega določila, ne more storiti več. Pridite k letošnji „Zavezini“ skupščini in izprožite to vprašanje ali pa poverite kakega prijatelja tovariša!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Šaleško učiteljsko društvo ima svoje redno zborovanje v nedeljo, dne 11. avgusta t. l., ob 2. uri popoldne v Šošanju po nastopnem vzporedu: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Eventualno predavanje. 4. Nasveti in predlogi. — Pri tem zborovanju pobira tudi poverjenik „Slov. Šolske Maticice“ članarino za leto 1907.

Ker je to zborovanje zadnje pred počitnicami, upamo, da se ga bodo člani polnoštevilno udeležili. Odbor.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo dne 7. julija v Celju. K temu sestanku je došlo lepo število tovarišev in tovarišic iz sosednega laškega okraja, ki se jim je pridružil jurist g. Zurko. Nekaj članov našega društva je opravičilo svojo odsotnost.

Tovariš predsednik, otvarjajoč zborovanje, v presrčnih besedah pozdravi premile goste iz laškega okraja, želeč, da bi jim v dragem spominu ostale urice, ki jih prebijejo ta dan pri svojih tovariših sosedih in da bi še večkrat prihiteli v naš krog.

V nadaljnjem govoru se spominja dragih pokojnih tovarišev, delavnih mož, ki jim je kruta smrt prezgodaj pretrgala nit življenja. Dne 13. maja t. l. je legel k večnemu počitku tovariš Anton Žager, nadučitelj petrovski, ki se je z vso svojo žilavostjo dolgo branil podleči smrtni kosi. Kruta usoda mu ni odločila mnogo srečnih dni, ni mu pripustila, veseliti se v polni meri sadu svoje delavnosti in vztrajnosti. Le tuintam mu je zasijal za hip čistejši žarek v njegovo trudapolno življenje in to tedaj, ko so mu tovariši prejšnjega okraja, v katerem je bival mnogo let, podelili častno članstvo, priznavajoč s tem njegove vrline. Da pa si je priboril tudi ugled med narodom, kaže dejstvo, da ga je občina Kokarje imenovala svojim častnim občanom. Kako priljubljen je bil v našem okraju, sploh pa povsod, kjer so ga poznali, je svedočil krasni pogreb. Zemeljske ostanke pokojnega Žagerja smo oddali zemlji, a duh njegov ostane pri nas. Pobrala je smrt dalje odločnega borilca za prava našega naroda, kremenitega značaja, nadučitelja v pokoju, g. Radoslava Škofleka v Vojniku. Pri pogrebu je bilo mnogo članov našega društva.

Zalost se je naselila tudi v obitelji c. kr. nadzornika g. Josipa Supaneka, ki je izgubil svojo vrlo mater, pravo učiteljsko mater.

V Trbovljah je preminul tovariš Aleksander Falk, na Zidanem mostu pa mnogozaslužni kremeniti zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu nadučitelj g. Blaž Kroječ.

V znak sožalja so na poziv tov. predsednika vstali navzoči s sedežev.

Nadalje opozarja tov. predsednik, da dobi naš okrajni šolski svet novega predsednika v osebi c. kr. okraj. glavarja

barona g. Müllerja, ki je došel 28. junija v Celje. Pozival je dalje tovariše delegate, naj se vsi udeležijo „Zavezinega“ zborovanja v Radovljici. Omenjal je tudi razburjenost ob volitvi, pri kateri se je udeleževalo tudi učiteljstvo. Umevno je ob sebi, da je nam učiteljem ob takih prilikah postopati možato, a škandal je, ako se kdo izmed naših vrst druži z nasprotniki. To se je zgodilo v kozjanskem okraju, a učiteljstvo tega okraja se je popolnoma prav maščevalo nad dotičnim tovarišem.

Nato nam je tovariš Kveder podal glavne misli svoje že zadnjič obravnavane teme „Kaj je osobita naša dolžnost?“ ter nas opomnil, da učiteljstvo veliko premalo informira po učencih naše ljudstvo o pravicah našega naroda, ki jih ima tirjati. Tudi v naših ljudskošolskih berilih se bore malo pozve o pravicah, zakaj najvažnejše teh so izpuščene.

Tovariš Gradišnik je priporočal, naj naši delegatje opozore „Zavezo“, da se ta obrne na družbo sv. Mohorja, ki naj izda brošurico, v kateri bi se ljudstvo poučilo v svojih pravicah, ki jih ima tirjati. Naj se vendar enkrat zniža število molitvenikov, a naj se ljudstvu da take duševne hrane, po kateri se mu bo začelo svitati v možganih.

Da se preosnovi zgodovinski pouk v ljudskih šolah, predlaga tov. g. Franjo Krajnc, naj S. Š. M., ki ima skrbeti za dobre šolske knjige, oziroma da iz teh odpravi pomanjkljivosti, stopi v dotiko z „Zavezo“, ki naj razpiše nagrade za dobre sestavke kulturno-zgodovinskega značaja.

V zasebni študij priporoča tov. Kveder za uvod v pravo Gust. Ratzenhoferjevo delo „Wesen und Zweck der Politik“ in delo prof. Gumplovizsa „Verfassungsrecht“.

Pri točki „Iz šolske prakse“ je vprašal tov. Logar kako da je tekom enega leta izšel komaj en zvezek „Mladinske knjižnice“. Sklenilo se je, da eden naših delegatov vpraša pri „Zavezi“ v tej zadevi.

Prihodnje zborovanje se vrši 17. novembra.

Po zborovanju smo se združili v Skalni kleti, kjer nam je pri dobri postrežbi, ob napitnicah in pevanju narodnih pesmi prekmalu potekel popoldan.

Učiteljsko društvo za svetolenartski okraj je zborovalo dne 1. avgusta pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah. Zborovali sicer smo, a komaj in komaj. Res sramotno je, da imajo nekateri učitelji, posebno pa gđc. učiteljice, tako malo stanovske časti, da se še mesečnih zborovanj vsaj tuintam ne morejo udeleževati. Naš okraj je majhen, malo nas je, a še ti se tako malo brigamo za stanovski napredek.

Prav je rekel g. predsednik: „Ni čuda da slov. učitelji tako malo dosežemo; ko bi naši nemški kolegi bili tudi tako malomarni ne dosegli bi popolnoma nič.“

Sedaj pa k zborovanju! Tudi o tem ne morem dosti povedati. Referent g. T. nas vodi že od novega leta za nos. Tudi sedaj je srečno izostal. Zato pa bo plačal globo v društveno blagajnico, če nam prej ne uide. Imenovan je namreč v drug okraj.

Delegatom na Dunaj je izvoljen g. Urek, njegovim namestnikom g. Klemenčič.

Delegatom za „Zavezo“ so izvoljeni: g. Kristl Alojz, gđc. Hojnik Amalija. Namestnika: g. Krajnc Franc, gđc. Schweigler Marica.

Pri „Lehrerbundu“ nas bo zastopal g. Franc Šijanec in g. Jakob Kopic kot namestnik.

Zastopnikom se povrne polovica voznine.

Ko še učiteljski zastopnik poroča o sejah okrajnega šolskega sveta, se zborovanje zaključuje.

Književnost in umetnost.

Jugoslovanska ideja in Slovenci. Spisal dr. Henrik Tuma, deželni poslanec slovenskih trgov na Goriškem. — Na to znamenito razpravo se ozremo pozneje v posebnem članku.

Sloveški posojilničar. Drugi popravljeni in pomnoženi natis „Navoda o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic“. Spisal Ivan Lapajne v Krškem. Knjiga je posvečena g. Mihaelu Vošnjaku; prinaša tudi njegovo sliko.

Knjigo priporočamo najtopleje. O delu samemu priobčimo pozneje strokovnjaško oceno.

Politiški pregled.

* **Novi davki.** Ministrski predsednik je napovedal v gosposki zbornici, da ima vlada nov davčni načrt za pokritje naraščajočih državnih potrebščin. Prvo novo obdačenje bo zvišanje davka na žganje. Davek na špirit n. pr. se zviša za 30 K pri hl. Kar bo dalo državi 30 milijonov kron na leto.

* **Gibanje časnikarjev v Bosni.** Zastopniki političkih časnikov so v Sarajevu imeli shod, na katerem so sestavili peticijo na ministra Buriana, v kateri zahtevajo, da se politički zločinci pri izvršitvi kazni ločijo od navadnih zločincev, kakor je to v navadi v drugih modernih državah.

* **Prvi socialistički poslanec na Angleškem.** Dne 24. pret. m. je prišel v doljno zbornico Mr. Grayson, prvi angleški neodvisni socialist. Ta novi poslanec ima 25 let in, kar se nekaterim čudno zdi, je nastopil brez rdeče ovratnice, poljubil biblijo in prisegel nanjo. Zaraditega so Angleži nekoliko pomirjeni. — Važno je vedeti, da ni angleška socialna demokracija tako organizirana kakor ona na kontinentu. Na Angleškem je šest udruženj, ki se smatrajo socialističnim. „Fabian Society“ je najučnejša udružitev ali manj energična nego ostale socialistične udružitve. Ta udružitev deluje največ znanstvenim potom ter je zadnji čas izdala 128 razprav o socializmu. Prva udružitev, ki stopa v boj, je „Social Democrat Federation“, ki ima na leto na tisoč shodov. Ta udružitev hudo napada zmerne socialistične udružitve, kar je pa ne moti, da deluje za vzajemno podporo. „Independent Labour Party“ (Neodvisna delavska stranka) je osnovana leta 1893. Ta razpolaga s spretnimi agitatorji in izdaja množino letakov. Največ pristašev ima v industrijskih krajih „Delavska stranka“, ki jej je na čelu umni in marljivi Ramsay MacDonald. Takozvani „Tradeunion Congress“ smatrajo angleški časniki socialističnim, ker ima okolo 620.000 članov in ker stremi za nacionalizacijo železnic in industrije. V resnici pa ta kongres bolj nagiblje na desnico nego li na socializem. Poleg tega se nahaja na Angleškem tudi še „Socialna in politička zveza žensk“, ki velja po svojem programu za socialistično udružitev.

* **Dopust vojakov ob žetvi.** Na nujni predlog rusinskega poslanca Markova glede dopusta vojakov ob žetvi je minister odgovoril sledeče: velike so težkoče, ki nastanejo zaradi takih dopustov, ker ni čas žetve povsot isti in ker se ravno ob tem času vršijo orožne vaje v bataljonu, ki so vojakom neobhodno potrebne. Zato so dopusti mogoči šele koncem julija, oziroma začetkom avgusta, ko je za žetev ponekod že prepozno. Vzlic temu je vojaška uprava 14 dnevne dopuste uvedla za poizkušnjo v okrožju 11. levovskega armadnega zbora, in sicer le za sinove kmetov, da gredo pomagat domačim. Ako se bodo dosegli povoljni uspehi, bo vojna uprava na podlagi teh izkušenj uvedla splošne dopuste ob času žetve.

* **Prestop berlinskih Poljakov iz latinsko-katoliškega na armensko-katoliški obred.** „Kurjer Varšavski“ poroča iz Berlina: Štiridesettisoč berlinskih Poljakov je sklenilo, da iz narodnih vzrokov ustanovi posebno cerkveno občino. Obrnili so se do papeža, da smejo prestopiti iz rimsko-katoliškega na armensko-katoliški obred.

* **Slovanske narodnosti v Pruski.** Po najnovejših statističnih podatkih je v Pruski skupno 3.812.871 Slovanov, in sicer: 63.143 Lužiških Srbov, 103.383 Čehov in 3.646.448 Poljakov. Po različnih mestih je pa nekoliko tisoč drugih Slovanov, kakor Rusov, Slovencev in Hrvatov. V Pruski je torej deseti del vsega prebivalstva slovanske narodnosti.

* **Volilna pravica za ženske na Švedskem.** „Voss. Zeitung“ poroča iz Stokholma, da se tudi na Švedskem uvede volilna pravica za ženske, kakor je uvedena že na Finskem in sklenjena tudi na Norveškem.

* **Preosnova avstrijskega ministrstva.** Dunajski listi poročajo: Po zaključku poletnega zasedanja parlamenta se zopet in zopet razglašajo nove ministrske kandidature. Spričo vseh teh govoric je glasom vesti, dobljenih od dobro poučene strani javiti nastopno: V kolikor je sklepati, ne bo do konca septembra nikakih izprememb v ministrstvu. To že zato ne, ker se hoče cesarju, ki biva v Işlu, privoščiti kolikor le možno miru. Preosnova ministrstva se ne izvede pred mesecem septembrom. Kdo

bo poklican, da stopi na mesto odstopivših mož v kabinet, se šele določi, ko se bo vedelo, kdo bo hotel sodelovati na sestavi večine. Če bodo hoteli krščanski socialisti vstopiti v večino, ki se bo morala seveda zavzeti za nagodbo z Ogrsko, potem je verjetno, da bodo kandidirali dr. Weisskirchnerja, sedanjega predsednika zbornice poslancev, za ministrstvo trgovine, in morda dr. Ebenhoeha za ministrstvo poljedelstva. Manj verjetna je toliko razpravljana kandidatura dr. Gessmanna za naučno ministrstvo. Ta je namreč resnični voditelj krščansko-socialne stranke in kakor takega bi ga ne mogli pogrešati. Iz ministrstva izstopijo brčkone: dr. Foit (trgovina), dr. Marchet (nauk), dr. Klein (justica), baron Bienert (notranje stvari) in grof Auersperg (poljedelstvo). Poslednja dva postaneta namestnika, prvi na Nižjem Avstrijskem, drugi na Tirolskem. Dr. Klein je določen na mesto pokojnega dr. Steinbacha predsednikom najvišjega in kasacijskega sodišča. Ni neverjetno, da pride tudi med tremi ministri-rojaki (češkimi, poljskimi in nemškimi) do personalnih izprememb. Vendar pa še ni nič gotovega v tem pogledu, dokler ne izpregovore svojih misli dotične stranke.

* **Nekoliko iz proračuna za leto 1907.** Pred kratkim so razpravljali v državni zbornici o državnem proračunu za leto 1907. V proračunu se zreali moč in vpliv posameznih narodov, stanov, plitiških strank in celo posameznih poslancev. Izdatkov izkazuje proračun 2.071.697.906 K. Od te vsote je za skupne zadeve namenjenih 287.912.720 K, za fin. ministrstvo 722.143.203 K, ki jih požro državni dolgovl, za železnično ministrstvo 404.903.260 K, za ministrstvo za uk in bogočastje 92.299.195 K; od te vsote dobi bogočastje ali duhovščina 11.560.110 K, ostanek je pa določen za uk in solstvo. Trgovinsko ministrstvo dobi 192.581.432 K, ministrstvo za notranje zadeve 78.683.000 K, pravosodno ministrstvo 77.126.076 K in domobransko ministrstvo 71.913.652 K. Za penzije državnih uradnikov in uslužbencev je določeno 79.042.154 K, katero vsoto pa si državni uradniki in uslužbenci sami plačujejo v obliki penzijskih prispevkov, ki se jim od plače odtrgajo. — Poljedelsko ministrstvo dobi 57.591.313 K. Od te vsote pa je treba odšteti izdatke za rudarstvo, državna posestva in osrednje vodstvo, potem pa ostane za pospeševanje in povzdigo poljedelstva in gozdarstva v prilog ubogemu kmetiškemu prebivalstvu le 24.771.944 K, torej skoro toliko, kakor dobi bogočastje ali duhovščina. Za poljedelstvo je torej država določila le nekaj čez eden odstotek vseh državnih izdatkov. Državni zbor in delegacije stanejo 2.728.957 K, ministrski svet in upravni sodni dvor 4.125.419 K, najvišji računski dvor in državno sodišče 647.424 K.

* **Jurij Brankovič,** patriarh srbske pravoslavne cerkve, je umrl v svoji rezidenci v Karlovcu na Ogrskem. Imel je v zadnjem času precej grdo afero zaradi cerkvenega imetja srbske cerkve. On je bil namreč kot cerkveni poglavar ogrskih in hrvaških Srbov tudi upravitelj imovine te cerkve. Pred nekaj časom pa so prišli na sled velikim defraudacijam in so očitali pok. patrijarhu, da je on krivec. Zato sumijo nekateri, da si je patrijarh sam segel po življenju. Njegov domači zdravnik pa je izjavil, da je umrl naravne smrti zaradi cukrove bolezni.

* **Za gospodarsko neodvisnost Srbije.** „Politika“ poziva vlado, naj z vso vnemo išče še nadalje nova odjemališča za srbske produkte. Ako ta prizadevanja veljajo tudi denar, je treba premisliti, da brez smrti ni vstajenja. Za gospodarsko neodvisnost se ne sme vlada plašiti nobenih žrtev.

* **Glagolica.** „Naše Jedinstvo“ poroča, da so te dni rekli v Vatikanu nekemu uglednemu italijanskemu svečeniku, da bo možno kaj storiti za glagolico v Dalmaciji. Madjarska vlada dela sicer ovire, a avstrijska vlada je, kakor se zdi, to zadevo prepustila Sv. Stolici.

* **Socialni demokrat Tomašek** (Čeh) se je bavil v svojem govoru v državnem zboru tudi z ljudskim šolstvom. Dejal je naglašanje „versko-nravne vzgoje“ v prestolnem govoru gotovo jako sumljivo. Tukaj se pokazuje ministrski predsednik v pravi podobi. Pet takozvanih svobodomiselnih ministrov menda nima toliko vpliva kakor ministrstva željni dr. Geßmann. Govornik je navedel več slučajev s Češkega, ki dokazujejo, da se preganja učitelje, ki se upajo pokazati da niso klerikalni. S takim preganjanjem se napravi hinavce in potrte ljudi,

ki ne morejo vzgajati svobodnih, zavednih državljanov. S svobodno šolo v zvezi je tudi skrb za šolske otroke, da dobe hrano, učna sredstva, obleko itd. Potem se je pečal govornik s češkimi šolami v krajih, kjer je češka narodnost v manjšini in dokazoval, da so take šole tudi socialna potreba. Končno se je zavzel za češko vseučilišče v Brnu.

Vestnik.

Letošnje „Zavezine“ skupščine v Radovljici se udeleži kot zastopnik bolgarskega učiteljstva gospod D. Granscharoff, gimnazijski učitelj in urednik lista „Pedagogičeska Biblioteka“ v Plovidvu. G. D. Granscharoff pride v Ljubljano dne 23. t. m. z istim vlakom kakor bratje Srbi. Vrlemu prijatelju slovenskega učiteljstva kličemo: Dobro došel v naši sredi! Živio!

Letošnja skupščina „Saveza Hrvat. učitelj. društava“ se vrši dne 20., 21. in 22. avgusta v Učiteljskem domu v Zagrebu.

„Savez dalmatinskih učitelja“ ima letošnje svoje glavno zborovanje dne 9. septembra v Spljitu.

Kongres jugoslovanskega učiteljstva se vrši, kakor poroča zadnji „Napredak“, dne 21. t. m. v dvorani moškega učiteljišča v Zagrebu. Začetek ob 9. uri dopoldne.

XXXV. glavna skupščina „Hrv. pedagoško-knjževnega zbora“ se vrši dne 19. in 20. t. m. v Zagrebu v dvorani Učiteljskega doma.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali tovariši A. G n u s in Jos. R o š iz Dola; Fr. P. Z i d a r iz Lemberga. Živili!

Učiteljski dobrotniki. Tvrška Gričar in Mejač v smislu „gospodarskega programa“ 65 K. P. i. učiteljstvu to trgovino z manufakturnim blagom iznova kar najtopleje priporočamo. Svoji k svojim!

Šolske tiskovine. Na mnogostranska vprašanja od strani šol. vodstev odgovarja „Učit. tiskarna“, da šolskih tiskovin ne bode mogoče razpošiljati pred 1. septembrom; a tega ni kriva tiskarna, temveč razmere, nastale vsled upeljave novih tiskovin. Torej, prosimo nekoliko potrpljenja.

„Slovenec“ bombastično poroča o veselem gibanju goriškega „katoliškega“ učiteljstva. Kakor nam poročajo z Goriškega ni stvar tako huda. Sicer pa izpregovorimo o tem več prihodnjic.

Kje si, državni pravdnik! Tako kliče naš dobri prijatelj „Slovenec“ zato, ker ni državni pravdnik zaplenil naše zadnje številke, kjer smo po zaslugi ožigosali nesramno „Domoljubovo“ pisavo. Zakaj pa državni pravdnik nikdar ne zapleni „Domoljuba“ in „Slovenca“, ki neprestano naravnost h u j s k a t a proti šoli in učiteljstvu? Ali misli „Slovenec“, da veljajo za nas drugi zakoni kakor zanj? „Slovenec“ tudi napada tovariša Česnika, ki pa ni z dotično našo notico v nobeni zvezi. A to je „Slovenec“ vseeno. Da le napada, pa je dosežen njegov namen!

Tretja jugoslovanska umetniška razstava. Bolgarski „Den“ poroča, da je društvo jugoslovanskih umetnikov „Lada“ sklenilo prirediti tretjo jugoslovansko umetniško razstavo v Zagrebu. Po izvestjih tega lista se razstava otvori o božičnih praznikih.

Umrli je v Mariboru tov. Martin K o r e n, učitelj pri Novicerkvi bl. Ptuja, star komaj 22 let. Pri kopanju v Dravi se je prehladil in po petdnevni bolezni je umrl dne 2. avgusta. N. v m. p.!

Na Triglav! Tovarišem, ki bi hoteli poleteti na Triglav, poročam naslednje: Po zvršetku „Zavezinega“ zborovanja (26. t. m. popoldne) kanim tudi jaz obiskati (petič) kranjskega očaka. Med vsemi poti, ki vodijo na Triglav, mi najboljše prija sledeča. Z vlakom na Dovje, odtod čez Mojstrano po dolini „Vrata“ mimo grandioznega vodopada Peričnika do Aljaževega hotela. Prenočišče. Žjutraj (ne zgodaj) po Tominškovi poti na Kredarico. Pri ugodnem vremenu takoj na vrh ali pa naslednje jutro zarana. Povratek čez Velo polje, Toše (planike, mleko) in Uskovnico v Srednjo vas in Bistrico. Drugi dan ogled Boh. jezera in vodopada Savice. — Kolegi (brez omotic in srečne

napake), ki bi hoteli z menoj narediti to turo, dobro došli. Gopicam in slabejim turistom pa vratolomne Tominškove poti ne priporočam; zanje je pripravnejša pot po dolini „Kot“ na Kredarico. — Ne zabite dobro podkovanih črevljev, drugo se za denar in dobro besedo že dobi. — S Triglavskim pozdravom: R a j k o J u s t i n.

Gospodinjska šola c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se otvori deseti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. — Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg veronauka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. — Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku. — Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetlavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest sraje, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. — Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško izpričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. — Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško izpričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. — V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Javno ljudsko knjižnico so nedavno otvorili v Šmarjeti v Režu na Koroškem.

Umrli je v Celju v 26. letu Pavla Hernausova, učiteljica ženskih ročnih del.

Mariborsko učiteljišče — nemška posest! Od Drave nam pišejo: Moško c. kr. učiteljišče v Mariboru je vendar v prvi vrsti namenjeno izobraževanju učiteljev za slovenski del štajerske dežele. Zato bi tudi moralo biti uravnano po tem! A v istini je vendar pretežno nemški zavod; in še mrvica slovensščine, ki jo uporabljajo pri pouku, hudo bode naše Nemce. — Nemški profesor na tem učilišču, dr. I b l e r, pride s prihodnjim šolskim letom na trgovsko akademijo v Gradec. On je poučeval nemščino, zgodovino in zemljepisje. A njegovo mesto se je razpisalo za slovensko propedeutiko, event. geografijo, zgodovino in nemščino. In zaraditega velik krik v nemškem časopisju! Iz razpisa sklepajo — ker je vendar edino pravo — da bo bodoči profesor Slovenec: to pa ne gre, zakaj to se reče „eine deutsche Anstalt slovenisieren! Enkrat pravijo, da je mariborsko učiteljišče „eine windische Anstalt“ drugič zopet ravnoisto učiteljišče proglašajo za nemšk, t. j. za nemško posest. . . . Potem pa naj kdo reče, da naši kulturni Nemci niso — konsekvntni.

Nemško žensko učiteljišče v Mariboru. S Štajerskega nam poročajo, da producira nemško žensko učiteljišče v Mariboru leto za letom več ducatov nemških učiteljic; večina se na zavodu ne mara učiti slovensščine, in bele vrane so, ki so obiskovale ta predmet neobligatno. A vendar hočejo biti te mladenke nastavljene po slovenskem Štajerskem in že hodijo od nadzornika do nadzornika moledovat in prosjait za službe na Spod. Štajerju. Vsaka bi rada ostala v bližini domačega kraja in obupno vije

roke vsaka, ki mora na Srednje ali Gornje Štajersko. In faktično dobimo po naših šolah že lepo število takih učiteljic, ki lomijo slovenščino le za silo. Kako pa naj poučuje v šoli, če sama ne zna jezika otrok, ki bi ložje njo poučevali kot ona nje? V Čadramu je bila preteklo šolsko leto nastavljena taka učiteljica, ki pa poleg neznanja slovenščine sploh nobenega učiteljišča od znotraj videla ni. Absolvirala je le tečaj za otroške vrtuarice. Tu se že vse neha! Kam pa pride naše slovensko šolstvo? Radi bi znali, kaj bi rekli Nemci, če bi se kak nadzornik drznil nastavit na nemško šolo suplenta, ki bi ne imel izpita iz nemščine. Ves Izrael bi bil pokonci. — Zato pozivamo slovenske krajne šolske svete, naj se nameščanju nemških učiteljic na naših šolah odločno uprejo; zakaj prvi in glavni pogoj je vendar, da učiteljica razume in govori jezik, v katerem mora poučevati deca. — Vsak slučaj nastavljenja mariborskih nemških rekrutinj se naj nemudoma javi „Učit. Tov.“, ki bo tako postopanje kompetentnih faktorjev javno osvetlil.

Zanimiva razprava v Borovljah. Dne 21. pret. m. se je vršila pred sodnijo obravnava zaradi tožbe učiteljiščnika Gracherja zoper strokovnega učitelja Streina zavoljo žaljenja časti. Slovenski učiteljiščnik Gracher se namreč ni bal pokazati v Borovljah s slov. trakom. To je imenovanega strokovnega učitelja tako razburilo, da je kakor pobesnel skočil na slovenskega mladeniča, mu raztrgal trak, mu prisolil dve gorki zaušnici in hrulil nad njim prav olikano tevtonsko. Strein se je pred sodnijo branil, kakor da bi bilo njegovo dejanje čisto samo ob sebi umevno kakor da bi od c. kr. vlade nastavljen strokovni učitelj slovenskih učencev sploh drugače ravnati ne mogel in ne smel. In v resnici bi bil malodane prepričan sodnika o svojih trditvah. Zakaj dobil je kazni vsega skupaj 20 K, v slučaju neiztirjatve 2 dni zapora. Ne komentiramo tega suhega ali resničnega fakta prav nič, pozivljamo pa slovenske poslance, da naj že enkrat prav resno vprašajo vlado, ali naj imajo biti njeni učitelji pobesneli eksekutivni organi nemškega šovinizma, ali pa vzgojevalci slovenske dece.

Popravek. V zadnjem uvodnem članku čitaj v 11. vrsti II. kolona (1. stran) slovenski (ne človeški) narod. V nekrologu čitaj podpis J. Stukelj (ne Štrukelj).

Razgled po šolskem svetu.

— **Promocija Kitajca.** V četrtek je bil na berlinskem vseučilišču promoviran doktorjem prava Kitajec Mado-Juen, ki je študiral 6 semestrov na berlinskem vseučilišču. To je prvi Kitajec, ki je dosegel v Nemčiji doktorsko čast. V disertaciji obdeluje predmet „o pristopu kitajskega cesarstva v mednarodno pravno zvezo“.

— **Rusinske šolske zahteve.** Rusini so poslali novoizvoljenemu predsedniku mesta Levova, gosp. Ciuchcinskemu deputacijo zaradi rusinskih ljudskih šol v mestu. V deputaciji sta bila advokata dr. Pedek in dr. Ozarkievič ter dva svećenika Štefanovič in Lezohubski. Deputacija je izročila predsedniku peticijo s 1400 podpisov, v kateri zahteva rusinsko deško in dekliško ljudsko šolo v grodeškem predmestju Levova. Tudi je omenjala razdelitev ene že obstoječe ljudske šole v samostojno deško in dekliško. Glede prve zahteve je dejal predsednik, da predloži peticijo z zahtevo na pristojnem mestu, z ozirom na drugo zahtevo pa je odgovoril, da je delitev zaradi pomanjkanja prostorov nemogoča. Za kulturne potrebe zatiranih narodov torej ni prostora! Usoda Rusinov je čisto enaka naši; saj se tudi mi že leta in desetletja borimo za ljudske šole, ki nam jih ljuba vlada noče preskrbeti, dasi je njena prva dolžnost, skrbeti za izobrazbo in napredek svojih narodov.

— **Pomanjkanje učiteljev v Dalmaciji.** V Dalmaciji je veliko pomanjkanje učiteljev in učiteljic, ker je deželni šolski svet odprl več novih šol, a upokojil lepo število učiteljev, vrh tega pa ni letos izšel iz učiteljišča noben učitelj, oziroma nobena učiteljica, ker se je nauk na teh šolah podaljšal.

— **Stoletnica ljudske šole.** V Braslovčah na Štajerskem so dne 21. julija praznovali redko slavnost namreč stoletnico obstanka braslovške šole.

— **„Istituto delle Consolate“ v Milanu.** V Milanu obstoji zavod nun, ki se imenujejo „Consolate“. To je zavod za

deklice. Razkrili so iz tega zavoda strašne reči: deklice so bile nečloveško trpinčene. Zavod sta obiskovala pridno dva duhovnika, in tam so se godile z deklicami take reči, da jih ni mogoče popisati. Sedaj, ko so prišli ti škandali na dan, jih izkušajo klerikaleci prikriti; pravijo, da tiste nune niso bile nune itd. Stara metoda, ki pa ne drži. — Škandal je velkanski!

— **Trgovska šola v Ljubljani** je končala letošnje šolsko leto. Učencev je bilo v trirazredni gremijalni trgovski šoli 130, v dvorazredni privatni trgovski šoli g. Mahra 127. Prvi tečaj privatne šole je imel tri oddelke ter je obiskovalo slovenski oddelek 29, nemški oddelek 27, italijanski oddelek pa 15 učencev. Po narodnosti je bilo 148 Slovencev, 46 Hrvatov in Srbov, 31 Italijanov, 29 Nemcev, 2 Grka in 1 Rumun. Učiteljski zbor pod vodstvom gospoda Arturja Mahra je imel 16 članov. Oprostilni izpit je koncem leta napravilo 11 učencev gremijalne trgovske šole z dobrim uspehom. Prilodnje šolsko leto se prične 1. oktobra. V prvi tečaj se sprejmejo učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili tretji razred kake srednje ali meščanske šole. Zglasiti se je za sprejem v internat do konca avgusta, za ostale učence pa v dobi od 28. do 30. septembra. Absolventi trgovske šole se s posredovanjem ravnateljstva nameščajo v tuzemskih in inozemskih trgovinah.

— **Bosansko šolstvo.** V Bosni je 239 osnovnih šol s 568 učitelji in 266 orožniških postaj z 2300 orožniki. Za orožnike se je izdalo leta 1906. 3.753.189 K, za učitelje l. 1904/05 pa 641.270 K. Orožnik ima 880 K plače, pomožni učitelj 720 K, stalni 1000 K. Orožnik odhaja v pokoj z 18 službenim letom, učitelj pa s — 40.

— **Slovaki** nimajo vseučilišča, nobene tehniške visoke šole, nobenih strokovnih šol in tudi nobene srednje šole, dasi jim takozvani „nacionalitetni zakon“ slovesno jamči v tem oziru enakopravnost. V slovaških komitatih je 33 gimnazij, 6 realk, 16 učiteljišč, 4 pravne akademije, 14 teoloških učilnic in 143 strokovnih šol, a vse so madjarske in madjarskega šovinistiškega duha. Ako slovaški učenci med seboj govorijo slovaško, zapojejo ali na cesti zažvižgajo slovaško melodijo, so kaznovani, če pa izjavijo le količkaj, kar je domoljubno, se izključijo. L. 1900. so izključili 6 slovaških protestantovskih bogoslovcev, ki so se na protestantski bogosloveci v Eperisu dali skupaj fotografirati in se na fotografije za spomin slovaško podpisali. Slovaške knjižnice na učiteljiščih in gimnazijah so se na ukaz ravnateljjev sezgale. Okolu leta 1860. je siromašno slovaško ljudstvo ustanovilo troje lastnih šol, višjo gimnazijo v Nagy-Röcze, protestantsko nižjo gimnazijo v Sv. Martinu in katoliško nižjo gimnazijo v Klostru n. Z. Vlada Kolomana Tisze je l. 1874.—75. vse tri zavode zaprla in zaplenila imetje. L. 1875. je vlada razpustila kulturno in šolsko društvo slovaško „Slovenska Matic“ in zaplenila društveno imetje, ki je znašalo 100.000 goldinarjev, med katerimi je bil tudi dar Franca Jožefa — 1000 goldinarjev. Otroške vrtee morajo vzdržati občine, učiteljice pa so Madjarke, ki ne znajo niti besedice slovaško govoriti. Dozdaj je teh otroških vrteev samo 453, ker se občine zaradi 3% davčne naklade in pomadjarjanja teh šol branijo. Vlada jih s silo uvaja predvsem tam, kjer deluje za probujo narodne zavesti kak plemeniti domoljub. — To je žalostna slika slovaškega šolstva.

— **Višja obrtna šola za krojače.** Krojaška zadruga na Dunaju je na svojem zadnjem občnem zboru 15. pret. m. sklenila v proslavo šestdesetletnice vladanja našega cesarja ustanoviti na Dunaju višjo obrtno šolo za krojače, za katero je takoj darovala 30.000 K podpore.

— **Vseučilišče v Giessenu** bo letos praznovalo tristoletnico svojega obstanka. Vseučilišče je bilo ustanovljeno leta 1607.

— **Ženske na nemških vseučiliščih.** Na sedmih nemških vseučiliščih, kjer so vpisane tudi ženske, je bilo v pretečenem semestru vpisanih 211 žensk, dočim jih je bilo lani 140. Enakopravne z moškimi so ženske le na vseučilišču v Lipskem. Večina jih študira medicino, namreč 108; filozofijo je študiralo 66, matematiko in prirodoslovje 22, državno znanost 10, pravo sodstvo 4, zobozdravništvo 1. Razen teh je poslušalo še vseučiliška predavanja 1258 žensk kot hospitantinje.

Z gospodarskega polja.

== **Nova posojilnica na Koroškem.** V Podljubelju so osnovali novo posojilnico-rajfajzovko.

== **Pridelek sadja na Štajerskem.** O letošnjem pridelku sadja na Štajerskem poroča zveza štajerskih poljedelskih zadrug po natančnih pozvedbah o stanju začetkom tega meseca: obrodile so letos dobro le črešnje in trte, koder niso pozeble. Splošno pa bo letos malo sadja. Glavni vzrok tega je dolga zima, vsled katere so pomrznile n. pr. reskve in marelice. Slive so manj trpele. Jablane in hruške so dobro cvetele, ponekod bolj, ponekod manj, kakor so pač lani manj ali bolj obrodile in bilo je upati povprečno na srednje dober pridelek. Tega pa so uničili mrčesi ob cvetju in neugodno takratno vreme. — Ker letos tudi v Švici, na Nemškem in na Nizozemskem ne bo sadja, bodo lahko oni, katerih sadni vrtovi vendar nekaj obetajo, dosegli lepe cene za sadje.

== **Železnice v Macedoniji.** Nad štiri leta že deluje Bolgarija na to, da bi zvezala svoje železnice s turškimi preko Macedonije v Ristovac in Solun, toda turška vlada noče nič slišati o tem. Tudi avstrijska vlada bi rada svojo novo mejno železnico izvedla od Rude, oziroma Uveca čez Plevlje v Mitrovico, a Grki žele podaljšati svojo progo od Larise čez Ellasono v Solun. Istotako stremi Srbija za tem, da si zgradi železnico skozi Turčijo do Jadranskega morja, kar bi bilo za srbski izvoz velikanske važnosti. Vse te države delujejo z vsemi sredstvi, da bi uresničile svoj načrt, toda turška vlada se kaže vsem skupaj naravnost nepristopna.

== **Druga sibirski železnica.** Ruski ministrski svet je odobril načrte za drugo železnico skozi Sibirijo. Načrt se predloži tretji dumi, kakor brž se sestane. Nova proga pojde od Omska do Bajkala in Tanhova do Karimskaje, kjer se razcepi, in sicer proti Irkutsku in proti Bajkalskemu jezeru. Proga od Omska do Ačinska bo imela 1132 vrst ter bo veljala 28 milijonov rubljev; od Irkutska do Bajkala in od Tanhova do Mandžurije bo merila 1235 vrst, a stroški so proračunjeni na 48 milijonov rubljev.

== **Popra** se bo letos silno malo pridelalo. Na Javi ga bo samo okolo 2400 stotov, na Sumatri pa 37.000 stotov. Iz tega se da sklepati, da najbrže tudi poper podraže.

== **Ribji lov v Jadranskem morju.** Leta 1905./06. se je vlovilo v Dalmaciji in Istri 9,797.000 kg rib v vrednosti K 6,514.000, za okroglo 50.000 kg. več nego v prejšnji enaki dobi. Prvo mesto za proizvajanje konzervirane ribe zavzema Trst v znesku K 2,653.000, potem Splet K 586.000, Rovinj K 553.000, Dubrovnik K 395.000. Glavni izdelek so sardele v olju. Če bi bil urejen ribji lov ter bi država razpolagala s tehniško strokovnim ribarskim osebje, potem bi obal Jadranskega morja proizvedla še 10krat več nego sedaj. Nobeno morje ni tako bogato različnosti in kakovosti rib kakor Jadransko s 1100 svojimi otoki.

== **Industrija v Avstriji** neprestano napreduje. Da sta gospodarski razvoj in gibanje tako malo znana širši javnosti, se je zahvaliti državni upravi, ki javnosti skoro nič ne seznanja z elementarnimi dejstvi gospodarskega življenja. V poslednjih 10 letih je število oseb, zaposlenih v industriji in trgovini, raslo, ono v poljedelstvu padlo. To govori, da v avstrijskem gospodarstvu še ni nastopila doba, ki jo bivši francoski minister Meline označuje na kratko: Povratek h grudi.

== **Razširjenje kmetijskih posestev na Ruskem.** Ruski ministrski svet je sklenil razdeliti državna posestva (deset milijonov desjatin) med male ruske posestnike brez terjatve odškodnine. Razdelitev se izvrši še to jesen. Vsak manjši kmet dobi 10 do 20 desjatin, ki bodo lastnina kmeta. Na ta način nastane na Ruskem 700.000 novih posestev.

== **Proizvajanje premoga na Spodnjem Štajerskem.** Glasom poročila rudarskega urada v Celju se je v njegovem območju leta 1906. proizvajalo 8,641.000 metričnih stotov premoga v vrednosti 5,700.000 kron. Na Trbovlje pride 4,827.000, a na Hrastnik 1,513.000 metr. stotov, ostalo pa na premogovnike Pečevnik pri Celju, Skale pri Velenju, Zabukovje, Store in druge.

== **Pridelek detelje in sena v Avstriji.** Kakor posnemamo iz poročil c. kr. kmetijskega ministrstva, se je žetev

detelje in sena letos na splošno dobro obnesla. Sploh se lahko reče, da je bila letos dobra srednja letina. Prav mnogo sena je bilo v Solnograškem, na severnem Tirolskem, Štajerskem, Koroškem in Kranjskem, srednja letina je bila na Češkem, v zapadni Šleziji in v Bukovini, slaba na Primorskem, kjer je vladala suša. V Galiciji je mnogo sena zaradi obilega in trajajočega deževja segnilo. Na Češkem so trpeli travniki in deteljišča zaradi zimskih mrazov. Glede otave je upanje sploh dobro.

Raznoterosti.

× **Česa vsega ne dožene statistika?** V Japonski je neki človek, ki ima najbrže mnogo prostega časa, dognal na podlagi statistike, da pride na Japonskem, ki šteje 44,710.000 prebivalcev, na vsakih 876.666 ljudi en vulkan in na vsakih 8942 prebivalcev pa po en potres na leto. Statistiki nam pa noče poročati, so li Japonci s tem zadovoljni ali ne, zakaj po tej statistiki bi moral živeti Japonec skoraj 9000 let, ako se bi hotel ponašati, da je bil en potres samo zanj.

× **Največji most na svetu.** V Novem Jorku gradijo že od leta 1903. most, ki mu ne bo para na vsem svetu niti glede dolgoti niti glede stroškov. Most bo dolg 2 1/2 km; nad morsko gladino bo vzdignjen 39 m, tako da bodo mogli pod njim voziti največji parobrodi. Veljal bo ravno 100 milijonov kron. Most bo spajal Novi Jork in The Long Island City. Prvotno so bili stroški proračunjeni na 62 milijonov kron, toda ko so most začeli graditi, so veljali samo temeljni stebri 40 milijonov. Most ima samo dva velika oboka in v sredini eno opornico. Na mostu je za pešce posebno nadstropje.

× **Verska nestrpnost.** Čanadski komitat je sklenil, nakloniti 300.000 K za zidanje delavskih hiš ter je prosil rimskokatoliškega škofa, naj odstopi nekaj pripravnega stavbenega sveta v zameno za rodovitnejši svet. Škof pa je stavil pogoj, da se smejo v delavske hiše sprejemati le katoliške osebe. Ta nestrpni pogoj je komitat odklonil.

Po sklepu lista.

Učiteljstvo na slovanskem jugu.

Sporazumno z osrednjim odborom „Saveza hrv. učit. društava“ je bilo dogovorjeno, da se vrši jugoslovanski učiteljski kongres dne 21. avgusta t. l. Slovenci so medtem morali skupščino svoje „Zaveze“ preložiti na 24., 25. in 26. avgust. Njihove prilike so se tako izpremenile, da ne bi mogli priti na kongres. Slovenci žele, da se kongres preloži na prihodnje leto. Razentega ne bi mogli priti na kongres bratje Bolgari, ker je njihova učiteljska organizacija razpuščena.

Zaraditega se jugoslovanski učiteljski kongres odloži na prihodnje leto. Naj bratje to vzemó na znanje.

Davorin Trstenjak,
predsednik.

Listnica uredništva.

A. M. v R.: Vaš spis smo oddali uredništvu „Popotnika“, ker je primernejši zanj. — C. B. v Z. Ni mogoče! Mi nismo naprodaj za nobeno ceno. Kaj bo z „uskoki“? Govore to in ono. A če jih uskoči še nekaj, zmanjka sinekur. Potem bo presenečenje še večje. Vse po zaslugah! — A. B. v Č.: Izkaz priobčimo prihodnjič!

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih,
kamor zahaja učiteljstvo!

Račun „Zvončka“ za leto 1906.

Aktiva.

Bilanca.

Pasiva.

		K	v	K	v			K	v	K	v
1.	Račun blagajne: Gotovina dne 31. dec. 1906	309	41	1.	Račun tiskarne: Za tisk „Zvončka“	1000	—
2.	Račun poštnih hranilnic: Temeljna vloga	100	—	2.	Račun naročnine: Za predplačano naročnino	25	75
3.	Račun naročnine: Zaostala naročnina za l. 1906. K 700·80 Odpis 30% 210·24	490	56			3.	Račun „Zavezine“ uprave: Dolg iz l. 1905. . K 727·36 Odplačilo l. 1906. „ 403·09	324	27		
	Za l. 1904. in 1905. K 596·25 Odpis 70% 417·38	178	87	669	43		Odpis vsled izgube l. 1906.	162	88	161	39
4.	Račun inventarja: Vrednost koncem l. 1905. 114 — 5% ni odpis 5 70			108	30					1187	14
				1187	14						

Dohodki.

Denarni promet.

Izdatki.

		K	v	K	v			K	v	K	v
1.	Račun blagajne: Gotovina dne 1. jan. 1906	435	13	1.	Račun tiskarne: Za tisk „Zvončka“	1800	—
2.	Račun naročnine: Plačana za l. 1906. K 3584·82 Plačana za prejšnja leta 690·00	4274	82			2.	Račun nagrad: Uredniku 325 — Upravniku 240 — Pisateljem 92 — Slikarjem 226 —			833	—
	Predplačana za l. 1907.	25	75	4300	57	3.	Račun klišejev			1102	57
3.	Račun zaloge: Za posamezne letnike	207	50	4.	Račun pošte: Časopisne znamke	190	52
4.	Račun inseratov: Plačani inserati	14	—	5.	Račun poštnih hranilnic: Čeki in pristojbine	27	44
5.	Račun poštnih hranilnic: Dvignene obresti	9	05	6.	Račun knjigoveza: Vežanje „Zvončka“ in ovitki	61	20
				4966	25	7.	Račun upravnštva	.	.	136	02
						8.	Račun mizarja: Za nabijanje klišejev	34	80
						9.	Račun tiskarne: Za tiskovine	18	20
						10.	Račun „Zavezine“ uprave: Prispevek	403	09
						11.	Račun blagajne: Gotovina dne 31. dec. l. 1906.	.	.	309	41
										4966	25

V Ljubljani, dne 31. decembra 1906.

L. Jelenc,

predsednik „Zaveze“ in upravnik.

Pregledali in v redu našli:

Fr. Rojina.

Janja Miklavčič.

Vilibald Rus.

Na Primskovem pri Kranju, dne 25. julija 1907.

Račun „Popotnika“ za leto 1906.

Aktiva.

Bilanca.

Pasiva.

		K	v	K	v			K	v	K	v
1.	Račun blagajne:					1.	Račun tiskarne:				
	Gotovina dne 31. dec. 1906.	1879	66		Zvezni tiskarni	3130	—
2.	Račun poštne hranilnice:					2.	Račun knjižnih dolgov:				
	Temeljna vloga	100	—		Za leto 1907. predplačana naročnina	177	—
3.	Račun knjižnih terjatev:					3.	Račun „Zavezini“ upravi:				
	Zaostala naročnina	2082	55				Čisti dobiček l. 1906.	1220	93		
	Odpis 20%	416	51	1666	04		Primanjkljaj l. 1905.				
4.	Račun inseratov:						K 180-23				
	Neplačani inserati	102	—		Odplačilo dne				
							6. junija 1906 „ 600—	780	23	440	70
				3747	70					3747	70

Prejemki.

Denarni promet.

Izdatki.

		K	v	K	v			K	v	K	v
1.	Račun naročnine:					1.	Račun tiskarne:				
	Plačana za leto						Tisk in odpravništvo	1036	83
	1904—1905 . K 1908-75					2.	Račun nagrad:				
	Plačana za leto						Uredniku	480	—		
	1906 „ 2174—	4082	75				Upravniku	240	—		
	Predplačana za l. 1907.	177	—	4259	75		Pisateljem	40	—	760	—
2.	Račun zaloge:					3.	Račun tiskovin:				
	Za posamezne letnike	7	—			.	.	28	—
3.	Račun inseratov:					4.	Račun poštne:				
	Plačani inserati	75	60		Poštna hranilnica	18	52		
4.	Račun obresti:						Poštne vrednostnice	23	47		
	V poštni hranilnici dvignene						Pismonoši	12	—	53	99
	obresti	23	53	5.	Račun pro diversi	7	40
				4365	88	6.	Račun „Zavezine“ uprave:				
							„Zavezi“ na račun	600	—
						7.	Račun blagajne:				
							Gotovina dne 31. dec. 1906	1879	66
										4365	88

Kranj, dne 31. decembra 1906.

L. Jelenc,
predsednik „Zaveze“.

Fr. Luznar,
blagajnik.

Pregledali in v redu našli:

Fr. Rojina. Janja Miklavčič. Vilibald Rus.

Na Primskovem pri Kranju, dne 25. julija 1907.

Uradni razpisi učiteljskih služb.Št. 1612. **Kranjsko.** (99) 1

Na ljudski šoli na Studencu, ki se ima razširiti na štiri razrede, je stalno oddati učno mesto za moško učno moč.

Prošnje je poslati opremljene službenim potom tukajšnjemu uradu do 7. septembra 1907.

Prosilci, ki še niso stalno nameščeni na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, se imajo izkazati z izpričevalom državnega zdravnika, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 2. avgusta 1907.

Št. 1755. 101 (1)

Na dvorazredni ljudski šoli v Šmartnem pod Šmarno goro je stalno oddati učno mesto s postavnimi prejemki.

Pravilno opremljene prošnje je poslati tukajšnjemu uradu službenim potom do 31. avgusta 1907.

Prosilci, ki še niso stalno nameščeni na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, se imajo izkazati z izpričevalom državnega zdravnika, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 19. julija 1907.

Št. 1196. (100) 1

Na enorazredni ljudski šoli v Ledinah se razpisuje s tem učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 1. septembra 1907.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatecu, dne 31. julija 1907.

Naročajte samo pri tvrdkah, ki objavljajo oglase v našem listu!

Pri zabavnem večeru

ob „Zavezini“ skupščini v Radovljici poje učiteljski moški in mešani zbor pod vodstvom tovariša **Karla Mahkote** te-le pesmi:

1. A. Nedvėd: **Pozdrav.** Moški zbor. Moh. pes. I.
2. A. Nedvėd: **Naša zvezda.** Mešan zbor. Moh. pes. I.
3. D. Jenko: **Što čutiš, Srbije tužni?** Moški zbor. Pesmarica „Glasb. Mat.“
4. M. Hubad: a) **Je pa davi slanica pala.** } Narodne
b) **Ljub'ca, povej, povej!** } Mešan
c) **Škrjanček poje, žvrgoli.** } zbor. *)
5. H. Volarič: **Slovenski svet.** Moški zbor. Pesmarica „Glasb. Mat.“ ali Moh. pes. I.
6. A. Nedvėd: **Nazaj v planinski raj!** Mešan zbor. Moh. pes. I.
7. A. Hajdrih: **Jadransko morje.** Moški zbor. Pesmarica „Glasb. Mat.“ ali Moh. pes. I.

*) Kdor želi note teh pesmi, naj se zgleda na naslov: Učitelj Karel Mahkota, Ljubljana, Pred Škofijo 21.

„Učiteljska tiskarna“

last „Učiteljskega tiskovnega društva“, registrovane zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4 × Ljubljana × Gradišče št. 4

priporoča slav. krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine

iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastonj.

Postrežba točna.

Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna po zmernih cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje okusno in po solidnih cenah.

Izvrševanje tiskovin v enobarvnem in večbarvnem tisku.

Tiskanje muzikalij in časopisov.

(5) 12—10

Litografija.

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Poziv!

Podpisanec pozivlja v imenu krajevnega odbora, da se blagovoli vsaka udeleženka in vsak udeležnik glavne skupščine „Zaveze avstr. jugoslovanskih učit. društev“ v Radovljici zglasiti podpisanemu vsaj do 15. avgusta t. l. zaradi prenočišča in skupnega obeda. Poudarjam, da le oni dobi prenočišče, ki se pravočasno zglati. To zahtevajo krajevne razmere.

Prosim tudi, da se pri eventualnih zglasitvah do- ločno izjavi, ako se priglaja dotičnik samo za preno- čišče ali tudi za skupni obed. Dosedanje priglašence, oziroma priglašenke, smatram kakor priglašene za prenočišče in skupni obed, akoravno so se nekateri zglati le za prenočišče. Toliko v blagohotno vednost.

Radovljica, dne 5. avgusta 1907.

Ivan Šega.

Pōskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

(19) 29

Žirovnikove „Narodne pesmi za šolsko mladino“

(96) 23—2

se dobe edino v

„Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani.

Izvod stane 20 h, s poštnino 3 h več.

Ženitna ponudba.

Uradnik, vdovec, 42 let star, prijetne su- najnosti, s letnimi dohodki 3000 kron, išče znanja z gospico učiteljico ali iz boljše hiše, ki je mirnega značaja in dobrega srca v starosti 25 do 35 let in ki ima nekaj premo- ženja. Le resne ponudbe s fotografijo na uprav- ništvo „Učit. Tovariša“. Tajnost zajamčena.

Naprednemu in zavednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zavezinih“ listov, ki so:

Učiteljski Tovariš

Popotnik

Zvonček

Domače ognjišče.

Upravništvo „Zvončka“

proda več lepih

klišeeje v po nizki
ceni.

Upravništvo „ZVONČKA“

Ljubljana, Rimska cesta št. 7.

Naš denarni zavod.

(7) 24—15

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega
konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potem poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljati 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dološiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	" 18 " " " " 17 " " 6 " " 18. " 3 " 56 "
C	" 24 " " " " 23 " " 4 " 50 " 24. " 4 " — "
D	" 38 " " " " 37 " " 3 " — " 38. " — " 66 "
E	" 46 " " " " 45 " " 2 " 50 " 46. " 1 " 81 "
F	" 60 " " " " 59 " " 2 " — " 60. " — " 70 "
G	" 70 " " " " 69 " " 1 " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	" 85 " " " " 84 " " 1 " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega
ulice šte. 17.

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52-31 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice števil. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznana najboljši, črni, medli
 lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporočata v veliki izbi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno

(1) 52-31

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljšo

prodaja

(16) 50-29

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

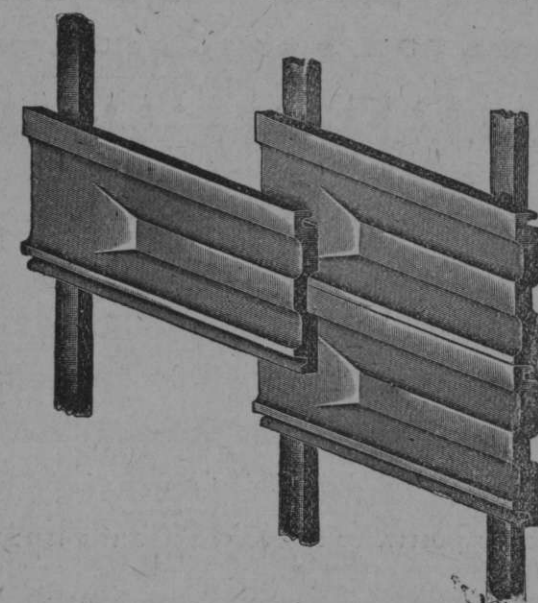
opekarna in zaloga peči

ponudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalziegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpreprostejše strešno
kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prošpekte pošljemo na željo brezplačno.

Takojsnja in najzanesljivejša postrežba.

(36) 30-23 Sprejmejo se zastopniki.